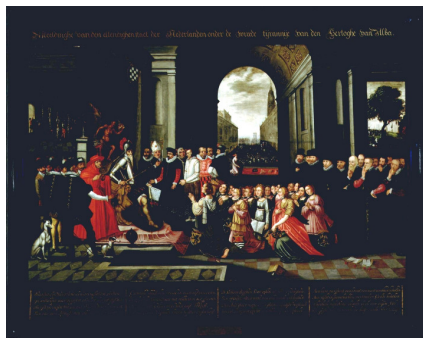
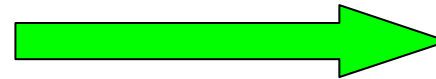
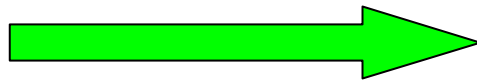

1500 - 1600 Tijd van de ontdekkers en hervormers

De Nederlanden. Op 5 april 1566 boden 200 edellieden landvoogdes Margaretha van Parma een smeekschrift aan. Zij wilden dat er een einde kwam aan de geloofsvervolgingen en dat er een vergadering van de Staten-Generaal werd uitgeschreven om de problemen in het land te bespreken. De landvoogdes schrok van hun aantal, maar een raadsheer fluisterde in haar oor: 'Het zijn maar geuzen (bedelaars).' Toen dezelfde edelen enkele dagen later een verbond met elkaar aangingen, besloten zij zichzelf daarom 'geuzen' te noemen. Ter herkenning droegen zij een bedelnap aan hun riem en een penning om de hals. De ontevreden edellieden kwamen daarna steeds openlijker in verzet, terwijl aanhangers van 'het nieuwe geloof' zich in de openlucht verzamelden om naar preken van rondtrekkende calvinistische predikanten te luisteren. Op 10 augustus leidde een van die hagenpreken in het Vlaamse Steenvoorde tot de plundering van een nabijgelegen klooster. In de weken en maanden daarop volgde de **Beeldenstorm**: de bestorming en plundering van andere kerken en kloosters, eerst in delen van Vlaanderen en Brabant en daarna ook in de noordelijke Nederlanden. De beeldenstormers kwamen uit alle lagen van de bevolking. Hoog en laag, rijk en arm, man en vrouw, oud en jong bestormden kerken, vernielden heiligenbeelden en andere kunstwerken en plunderden kloostervoorraden. Hun motieven waren al even verschillend als hun achtergronden. Men haatte de geestelijken met hun privileges, waren ontevreden over hun schamele bestaan of waren gewoon nieuwsgierig, terwijl de calvinisten meenden de kerken te moeten zuiveren van de 'paapse superstitiën'. Men wilde de katholieke symbolen van hun mystieke inhoud beroven en duidelijk maken dat het katholicisme was verworden tot een poppenkast die het ware geloof ontheiligde. Door de kerken te zuiveren van heiligenbeelden, altaren, kunstwerken en andere onnodige luxe meenden de calvinisten de band met de vroegere, in hun ogen zuivere, christenen te herstellen en de eeuwen van corruptie en verering van valse heiligen weg te wassen. De gezuiverde kerken waren voortaan geschikt voor de gereformeerde eredienst, waarin Gods woord centraal staat: Bijbellezing en Bijbeluitleg door een predikant.

Het bloedgericht van de hertog van Alva

Heerlijkheid Stein: Herman van Brockhorst-Batenburg en Petronella van Praet raken samen met hun zeven kinderen volop betrokken bij de Spaanse opstand. Ze waren aanhangers van de nieuwe religie. De vier zonen sloten zich aan tot het Verbond der Edelen, dat op 5 april 1566 het smeekschrift heeft aangeboden aan de landvoogdes. Twee weken eerder, op Palmzondag 23 maart 1566 waren de moeder en de kinderen samen verenigd op het kasteel Stein. Het testament van hun overleden vader werd opengemaakt en voorgelezen. De zoons stemden in met de wilsbeschikking, dat de Heerlijkheid Stein binnen de familie in de mannelijke lijn zou blijven vererven. Ieder beloofde op erewoord zich daaraan te houden. Het werd voor het gezin het laatste samenzijn en de geschiedenis kreeg een heel andere wending dan verwacht. De twee jongste zoons Derck en Gijsbert,

Fragment van het bloedgericht, waarop de edelen die worden onthoofd.

nauwelijks 20 jaar oud, sloten zich in 1566 bij de opstandige beweging aan. De ene was page geweest aan het keizerlijk hof in Wenen, de ander aan het koninklijk hof te Spanje. Aan het hoofd van twee compagnieën trokken ze via Vianen naar Amsterdam, maar na een mislukte aanslag op deze stad wilden zij uitwijken naar Emden. Ze werden bij Harlingen gevangen genomen en in mei 1567 overgebracht naar de gevangenis te Brussel. Hier zijn ze door de hertog van Alva ter dood veroordeeld en samen met de graven van Egmond en Hoorne op 1 juni 1568 onthoofd.